

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. קבל מן הקטן יעשה לו סגולה ואם מת יחזיר ליורשיו.....1
- ב. וכולן שאמרו בשעת מיתתן של פלוני הן יעשה כפירושן ואם לאו יעשה פירוש לפירושן.....2
- ג. סגולה רב חסדא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר דיקלא דאכל מיניה תמרי 3
- ד. ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב ... חלקו לא בן שחלק ואשתו שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם.....5
- ה. אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאין על שמו ואמר שלי הם שנפלו לי מבית אבי אמא ... עליו להביא ראיה ... מת על האחין להביא...6
- ו. אפיק זוגא דסרבלא וספרא דאגדתא מיתמי בלא ראיה בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר.....8
- ז. לא שנו אלא דאין חלוקין בעיסתן אבל חלוקים בעיסתן אימור מעיסתו קימין ... ראיה בעדים.....9
- ח. וכן האשה שהיא נושאת ונותנת בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאין על שמה ואמרה שלי הן שנפלו לי מבית אבי אבא או מבית אבי אמא עליה להביא ראיה.....10
- ט. חזקה שאין עמה טענה כגון נותן מתנה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הגר דלמקני בעלמא הוא נעל גדר פריץ כל שהוא הרי זו חזקה.....12
- י. נעל גדר פריץ כל שהוא ... בפניו לא צריך למימר ליה לך חזק וקני.....15

דף נב.

א. קבל מן הקטן יעשה לו סגולה ואם מת יחזיר ליורשיו

אין מקבלים פקדון מן הקטנים¹, שמא גנב משל הוריו, ואם לא יקבל ממנו יחזירם להוריו, ונמצא שבקבלתו הוא מסייע לעבירה, קיבל מן הקטן שהגיע

¹ רמב"ם הלכות שאלה ופקדון פרק ז הלכה י, שו"ע הרב (ה' גזילה סעיף כה), והוא מדברי המ"מ בשם הרשב"א, וכ"כ בנמוק"י שם בשם הרשב"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לעונת הפעוטות² כלומר כבן שש ויודע בטיב משא ומתן³, יחזיר לו⁴, ואם לא הגיע לעונת הפעוטות לא יחזיר לו, כיון שאין בו דעת שמא יאבדנה, וה"ז כמשליך לאיבוד, אלא ישקיע בדבר העושה פירות (ועיין להלן פרטי דין זה), ואם החזיר לו ונאבד, יש פוטרים מלשלם ויש מחייבים⁵.

ב. וכולן שאמרו בשעת מיתתו של פלוני הן יעשה כפירושן

ואם לאו יעשה פירוש לפירושן

אמרה האשה של פלוני הוא הפקדון⁶, אם היא בריאה נאמנת⁷, ויחזיר לאותו פלוני, ואם אמרה כן בשעת מיתתה כשהיא חולה⁸, אם נאמנת על הנפקד⁹

² ונראה שאע"פ שכתב הרשב"א לאחר שהגיע לעוה"פ מחזיר להם, וכתב הטעם שהרי תיקנו לו מקח וממכר, היינו דוקא בממון שלהם, אבל למסור לקטן ממון אחרים, אף על פי שהגיע לעוה"פ הו"ל פושע ואבידה מדעת, ולכן בסימן קצח בדין שלח ביד קטן לקנות שמן, וכן בסימן רצא בדין מסר לבנו ובתו הקטנים לא חילקו בין הגיע לעוה"פ ללא הגיע, שבממון אחרים לא שייך לתקן משום כדי חייו, וכ"כ הנה"מ (סימן רלה סק"א).

³ כמבואר בשו"ע (סימן רלה סעיף א).

⁴ בשו"ע הרב שם כתב שלכן יחזיר להם כי שמא מתנה נתנו לו, ולא מצאתי למה שינה מדברי התוס' שם שכתבו שמא מציאה מצאו, ועי' מ"ש בזה בספר צדקה ומשפט שם.

⁵ במחנ"א (הל' שומרים סימן ט) מסתפק בזה, ובהלכות שאלה (סימן ח) מביא המחנ"א דברי הרמב"ן ונראה מסקנת המחנ"א שאם החזיר לקטן חיוב, ובנה"מ (סימן רצא סק"ג) כתב שלדעת המחבר (בסימן צו) שיש דין שומרים בנכסי קטן, ה"נ חיוב כשומר אבידה, אלא שלכו"ע אינו אלא כשומר חנם, דלא שייך פרוטה דרב יוסף, עיין שם בטעמו.

⁶ רמ"א אבה"ע"ו פו א

⁷ דמאחר שהיא בריאה ויכולה לבקש הפקדון ולתתו לאותו פלוני, נאמנת במיגו גם כשאומרת כן לנפקד, ובבי"ש (סק"ג) הביא מה שנחלקו בסימן פה (סעיף יב) במעות שנמצאו ביד האשה ואומרת שנתנו לה ע"מ שאין לבעלה רשות, שדעת הרמב"ם שכל מה שנמצא בידה הוא בחזקת נ"מ ואינה נאמנת להפקיע הפירות מבעלה, וכמה פוסקים חולקים וסוברים דנאמנת, וא"כ לכאורה ה"ה הכא לדעת הרמב"ם אינה נאמנת לומר של פלוני הוא, שאם נאמנת בכך, נאמנת גם לומר שאין לבעלה רשות, ונמצא שהלכה זו אינה אלא לדעת שאר פוסקים שגם באומרת שאין לבעלה רשות נאמנת, אלא שאפשר שאף להרמב"ם נאמנת, משום דסו"ס יש לה מיגו טוב, שהרי בידה ליקח הפקדון ולהחזיר לפלוני, ואין זה מיגו למפרע, משא"כ בהך דסימן פה כשהמעות בידה שוב אין לה מיגו, וכשהוא ביד הנפקד הוי כבידה, אלא שחזר הבי"ש והקשה דא"כ למה פסק המחבר להלן שבנושאת ונותנת אינה נאמנת לומר של פלוני הוא, ואפ"ה מחזירים לידה, וא"כ כשחוזרים לידה שוב יש לה מיגו, וע"כ צ"ל שמה שמחזירים לידה אינו עושה מיגו, שהבעל ידע ויתבענה לדין, א"כ ה"נ אמאי מועיל מיגו, ונמצא שלשיטת הרמב"ם אינו ברור שהיא נאמנת לומר של פלוני הוא.

⁸ דבשעת חוליה אין לה מיגו שיכולה ליקח הפקדון ולתת לאותו פלוני

⁹ אפילו אין לה מיגו, שהרי בידו הוא, וכיון שהוא מאמין לה יעשה כדבריה, ואם אינו מאמין יתנם לבעל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יחזיר לאותו פלוני¹⁰, ואם לאו יתן ליורשיה, וכן אם מתה בלא צוואה יחזיר ליורשיה¹¹.

עב. יש אומרים¹² שאם היא נושאת ונותנת בתוך הבית אינה נאמנת לומר של פלוני הוא, ומכל מקום כל זמן שהיא חיה מחזיר לאשה¹³.

ג. סגולה רב חסדא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר דיקלא דאכל מיניה תמרי

מה שהתבאר לעיל שאם עבר על דברי חכמים וקיבל פקדון מהקטן שלא הגיע לעונת הפעוטות לא יחזיר לו, כיון שאין בו דעת שמא יאבדנה¹⁴, וה"ז

¹⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פו א

¹¹ רמ"א שם, והיינו הבעל, שהוא יורשה אף בנכסים שבחיים אין לו בהם זכות, ובטור סיים נתגרשה ואח"כ מתה יתן ליורשיה, והיינו יורשים שלה ולא לבעל. ויש לעיין כשעבר והחזיר ליורשיה ולא לבעל, שלכאורה נראה שחייב להחזיר עוד פעם לבעל, שהרי עתה ודאי יורשה, ודוחק לומר שמ"מ יש מעות שהם שלה ואין הבעל יורשם, דדבר רחוק הוא.

¹² שו"ע ונו"כ שם, שהרי נתבאר שכל ממון הנמצא ביד אשה הנו"נ הוא בחזקת של בעל, כמ"ש בחו"מ (סימן סב, ע"י לעיל סעיף סד), וה"נ יכול הבעל לעכב שלא יחזיר לאותו פלוני, וע"י חו"מ (חו"מ ליקוטים סימן ה).

¹³ רמ"א שם, וכבר נתבאר לעיל דף נא: שהח"מ (פ"ק) והבי"ש (סק"ז) תמהו על דבריו, וכן נתבאר לעיל (סעיף ע) שאף בנו"נ אם החזיר לאשה פטור הנפקד.

¹⁴ בפתחי חושן חלק ג פרק א הערה מה כתב נראה פשוט דהיינו בפקדון מעות, או בתשלומי הפקדון, אבל בפקדון בעין ישאירנו כמו שהוא, וצ"ע דלשון הרמב"ם אישות ושאלה שם "יקנה לו בו", ועוד כיון דהחשש שאם יחזירנו לו יילך לאיבוד כיון שאינו יודע לשמור כמש"כ רשב"ם כאן, מה לי הוא מה לי דמיו. ועוד עיין ח"י הרשב"א כאן וז"ל "ולא משום דאינו רשאי להחזיר לקטן שמא יאבדם קאמר שהרי למקום שנמל החזיר וכדאמרינן לקמן בפרק המוכר את הספינה (פ"ו ב') גבי איסור ושמן, אלא לצאת ידי שמים קאמר ומשום השבת אבידה של תינוק" משמע להדיא דאירי בגוף הפקדון.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כמשליך לאיבוד, אלא ישקיע בדבר העושה פירות¹⁵, וי"א¹⁶ שאם שווי הפקדון מספיק, ישקיע בקרקע¹⁷, והוא אוכל פירות¹⁸, וי"א¹⁹ שיכול אף להשקיע בספר תורה, ובזמננו אפשר שרצוי יותר לקנות ספרים אחרים שלומד בהם²⁰.

¹⁵ בגמרא יעשה לו סגולה ופירשו בגמרא מאי סגולה, רב חסדא אמר ס"ת (רבה בר רב הונא אמר דיקלא דאכיל מיניה תמרי, והרמב"ם (פ"ז מה' שאלה) הביא דברי שניהם וכתב יקנה בהם ס"ת או דקל, אבל הטור (באה"ע"ז סימן פו) לא הביא הך דס"ת, ובסמ"ע תכד טו הקשה מהא דבב"ק פז: בתשלומים המגיעים לקמן עבור חבלה שהאב עושה סגולה גבי בנו דקיבל פקדון מן הקמן דג"כ אמרינן יעשה בהם סגולה ולא יחזיר להם, ופסק הטור שיקנה ס"ת, ותירץ דשאני הכא שהמעוה ודאי של קמן אלא שאין נותנים לו שמא יפסידם, בזה ס"ל להטור דגם ס"ת הוא לטובתו, ואם יקללנה אנב לימודו לא איכפת לן, משא"כ בפקדון שיש לחוש שמא של אחרים הוא ולכשיוודע יחא חייב להחזיר לבעלים, צריך דוקא דקל דלא כליא קרנא, ומה שהרמב"ם פסק בב"ק קרקע ובפקדון כתב או דקל או ס"ת, כתב הסמ"ע דכאן שהממון עדיין לא בא ליד הקמן אין קונים ס"ת שמא יבלה הקרן, אבל בפקדון שכבר היה בידו ואינו אלא משום חשש שמא אינו שלו, ס"ל להרמב"ם שאין לחוש לזה כ"כ ויכול לקנות בהם ס"ת.

¹⁶ שו"ע ונו"כ תכד ז ודעת המחבר בהרמב"ם וכתבו קרקע במקום דיקלא, דס"ל דלא קאמר דיקלא אלא משום דדמים הללו השייכים לקמן בחבלתו אין בהן כדי לקנות בהן קרקע, והיכא דאפשר לקנות בהן קרקע, קרקע עדיפא שקרנו קיים יותר, וכן מצינו בגמרא בכמה מקומות שקונין קרקע והבעל אוכל פירותיו. סמ"ע שם יד כתב הרשב"ם שלא ישקיעם בעיסקא, שמא יארע תקלה ויאבד, ועי' חקרי לב (חוי"מ ח"ב סימן נז).

¹⁷ ואם סמוכים על שלחן האב אוכל הפירות, ואם אינן סמוכין הפירות לבן.
¹⁸ בגמ' [ב"ק פ"ז ע"ב] פליגי, רב חסדא ס"ל ספר תורה ורבה בר רב הונא ס"ל דיקלא דאכל מיניה תמרי, ופסק הרמב"ם [פ"ד מהובל הי"ט] כרבה והרא"ש [ב"ק פ"ח ס"י ח"ז] פסק כרב חסדא ואצלנו [פ"ג ס"י נ"ה] לא הכריע הרא"ש, והרמב"ם פסק (אישות כב לב, ושאלה ז, י) יקנה לו בו ספר תורה או דבר שאוכל פירותיו והטור פסק ברמזים [קצור פסקי הרא"ש] שם ובאה"ע סימן פ"ו כרבה דאמר דקל, וצ"ע למה. ונ"ל דבפקדון אין נפקותא ביניהם לדינא ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, ע"כ לא הכריע הרא"ש שם, אבל בב"ק בתשלומים המגיעים לקמן עבור חבלה שהאב עושה סגולה גבי בנו יש ג"מ לדינא דהא חייב האב לקנות לבנו ס"ת ללמוד עמו שהוא מצות עשה, וא"כ יש נפקותא אם האב יכול לפטור עצמו במעות הללו לקנות לו ס"ת, ובוה ס"ל לרב חסדא דיכול לפטור עצמו בזה, ורבה בר רב הונא ס"ל דלא יכול לפטור עצמו מה שהוא חייב בלאו הכי, ע"כ יקנה לו דקל לפירות. וא"ת הא נמי נהנה האב שפוטור עצמו מלתת לו מזונות. הא לאו מילתא הוא דבלאו הכי אין האב חייב לזון את בנו אפילו כשהוא קמן ופסק הרא"ש דבר שהוא קולא לאב שיוכל לפטור עצמו בס"ת, והרמב"ם פסק חומרא לאב כיון שהוא חייב מן התורה וע"כ אין יכול לפטור עצמו וחייב לקנות לו דקל בעד החבלה וס"ת משלו, (ובפ"ו) (ובפ"ז) דפקדון [ה"י] כתב או דקל או ס"ת, לפי שאין שם ג"מ לדינא כמו שזכרתי. והטור באה"ע וברמזים בפרק חזקת הבתים שכתב דקל, לא כתב דוקא דקל ולהכריע כרבה, דבאמת אין שם פלוגתא כמו שכתבנו אלא דמר אמר חדא כו', אלא דדקל הוא מצוי מפי לקנות, כי ס"ת אינו מצוי כ"כ דהא קי"ל [יו"ד סימן ר"ע ע"ף א'] אסור לאדם למכור ס"ת וא"כ ממי יקנה אם לא שיתן לסופר לכתוב מחדש וזה אינו מצוי כ"כ, ע"כ נקט דקל שהוא מצוי בכל זמן. ט"ז תכד ב

²⁰ על פי פירש רשב"ם שהוא לומד בו הרי פירות והקרן קיים. בכנה"ג סימן צה כתב שיקנה לו סידור להתפלל בו. אולם עיין ח"י הת"ס כאן שכתב ג"ל דוקא ס"ת ממש אבל לא שארי ספרי' דמצד הסברא דיקלא עדיף שהקרן קיים כשיגדל הנער הרי קרנו לפניו ואם אינו רוצה בדקל ימכרנו ויקח לו בתים ומה שירצה אבל ספרי' שאינם נמכרי' אלא ע"י עילוי בקודש ולא ימצא ג"כ קונים בריוח. ודקל עדיף אבל ס"ת ממש י"ל כיון שעכ"פ כל א' מישראל חייב לכתוב לו ס"ת וא"כ כשיגדל הקמן הרי לו ס"ת שלו זהו ג"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ד. ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב ... חלקו לא בן שחלק ואשתו שנתגרשה הרי הזן כשאר כל אדם

כבר התבאר לעיל דף מב: ודרף מזו. שהבן שסומך²¹ על שלחן אביו ונחשב בכלל בני ביתו, אם אכל נכסי אביו שני חזקה, וכן האב שאכל בנכסי זה הבן שהוא סומך על שולחנו שני חזקה לא עלתה להם חזקה, שכיון שהוא סומך על שלחנו אין דרך למחות זה בזה. נסתלק מעל שולחנו²², בסתם מחזיקין זה על זה שהיה לו למחות.

אב בנכסי הבת²³ וכן הבת או הבן בנכסי האם, דינם כבן בנכסי האב ואב בנכסי הבן. וה"ה בשאר קרובים שאין מקפידין זה על זה²⁴, אפילו אינן סמוכין, לפי ראות הדיינים²⁵. והוא הדין באב ובן, אם לפי ראות עיני הדיינים אינן מקפידין²⁶, אפילו באינן סמוכין לא הוי חזקה²⁷.

וכן מה שהתבאר לעיל שם שאין לבעל, דין חזקה²⁸ בנכסי מלוג של אשתו, וכ"ש בנכסי צאן ברזל²⁹, נתגרשה³⁰ אפילו ספק גירושין שזרק לה גיטה ספק קרוב לו ספק קרוב לה, הרי היא כשאר כל אדם לענין חזקה, ואף על פי

²¹ שו"ע ונו"כ חו"מ שם ג

²² שו"ע ונו"כ שם ד

²³ שו"ע ונו"כ שם י

²⁴ עיין בקצוה"ח [סק"א] שחולק על המהרי"ט בתשובה [ח"א סי' קיד] דדעתו דכל הני דינים דכאן אם מיחה פעם אחת שוב אינה טענה דמחמת קורבה שתיק, וכמו שכתב בסט"ז בהגהת הרמ"א, והקצוה"ח נחלק עליו דאינו דומה עושה מאהבה לעושה מיראה דאפילו אם כבר הקפיד פעם אחת ומחה לא נפקו מכלל קרובים עיין שם.

²⁵ רמ"א שם

²⁶ דדוקא בסתם בעינן סמוכין.

²⁷ נתיב"מ שם ה

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ט ובאבה"ז פז א

²⁹ שאין לה בהם שום זכות בפירות

³⁰ שו"ע ונו"כ שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שעדיין חייב במזונותיה ולא ייחד לה שדה אחרת אפ"ה יש לה חזקה³¹ שביון שבאין לכלל גירושין ודאי שמקפידין זה על זה³².

אלמנה³³ אצל יתומים כל זמן שיש לה מזונות אין לה חזקה בנכסי בעלה, שאין מקפידין עליה למחות בה.

ה. אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאין על שמו ואמר שלי הם שנפלו לי מבית אבי אמא ... עליו להביא ראיה ... מת על האחין להביא

אחד מן האחין³⁴ שנושא ונותן בתוך הבית ושטרות עשויין על שמו, ואומר שלי הם שנפלו לי מבית אמי, או מציאה מצאתי³⁵, או מתנה נתנה לי בפירוש שלא היא לאחי רשות בה³⁶, עליו להביא ראיה³⁷ בעדים³⁸. אבל כשטוען ששאר האחין נתנו לו במתנה נאמן, במקום בו יש לו מינו דלהד"ם או החזרת³⁹.

³¹ סמ"ע שם טו

³² כיון דמסני סני לה מסתמא איננו נותן לה הפירות למזונותיה בלא דין, ומדהניחה לאכול בשופי ודאי קנתה, כ"כ רשב"ם [סי' נ"ח] בשם ריב"ם, ודלא כר' ברוך מרענגשפורג שם שפסק הלכה למעשה דחולקין. וכן פסק בעל העיטור דף כ"ו ע"א [אות ש' שיתוף] דהוא לעצמו, והובא בהגהת מרדכי פרק חזקת הבתים [סי' תרס"ב], והביא ראיה מהירושלמי [ב"ק פ"ו ה"ז] שהבאתי לקמן סימן קע"ה סעיף ג' [סק"ב], וכ"כ בתשובות [הרשב"א המיוחסות] [ל]הרמב"ן סי' כ"א מביאו ב"י לקמן סימן קע"ז סעיף ב', וכן עיקר. ש"ך שם יב

³³ רמ"א שם

³⁴ שו"ע ונו"כ הו"מ סב

³⁵ משמע מכאן דאחין או שותפין שמצא אחד מהן מציאה, הוא לעצמו, וכמ"ש בהגהת אשרי פרק חזקת הבתים [סי' נ"ח] בשם ריב"ם, ודלא כר' ברוך מרענגשפורג שם שפסק הלכה למעשה דחולקין. וכן פסק בעל העיטור דף כ"ו ע"א [אות ש' שיתוף] דהוא לעצמו, והובא בהגהת מרדכי פרק חזקת הבתים [סי' תרס"ב], והביא ראיה מהירושלמי [ב"ק פ"ו ה"ז] שהבאתי לקמן סימן קע"ה סעיף ג' [סק"ב], וכ"כ בתשובות [הרשב"א המיוחסות] [ל]הרמב"ן סי' כ"א מביאו ב"י לקמן סימן קע"ז סעיף ב', וכן עיקר. ש"ך שם יב

³⁶ דאילו סתם מתנה שניתן לאחד מן השותפים הרי היא לאמצע. ש"ך שם יג אולם באורים טו כתב צריך לפרש כן, דבשעת הגבהה אמר לעצמי אני זוכה, ואין כוונתי לזכות לשותפים, וזהו לכולי עלמא לו לעצמו. וכן יש לפרש או מתנה ניתן לי, גם כן בפירוש ע"מ שאין לשאר אחים ושותפים חלק בו, דאל"כ אף במתנה זוכה בו האחים השותפים, ועיין קצוה"ח שהעיקר כדברי הש"ך

³⁷ דאינו נאמן לומר ממקום אחר נפלו לי במיננו, דהוי מינו במקום חזקה. ש"ך טו

³⁸ כיון דהשטר נכתב על שמו סברא הוא דהוא ממונ, אלא דבחייו אמרינן אי איתא דהוא שלו, אי אפשר דלא יוכל להביא ראיה שהיה לו ממון מיוחד, משא"כ לאחר מותו, דבן לא ידע כולי האי במילי דאבוה. סמ"ע שם ה

³⁹ ש"ך שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם מת והניח יתומים אז צריכין האחין להביא ראיה, דטענינן ליתמי⁴⁰ שמא השטרות כיון שנכתבים על שם אביהם אמיתיות הם והם באמת של אביהם⁴¹.

אולם זהו דוקא בדבר שאינו ידוע אם היה של האחין, אבל בדבר שהוא ידוע שהיה של אחין, על היתומים להביא ראיה.

י"א דוקא האח הגדול הנושא ונותן בבית צריך להביא ראיה⁴², אבל אחד משאר האחים שיצא שטרות על שמו אין צריך להביא ראיה. וכן אם כל האחים עוסקים בשוה בתפיסת הבית, ואחד יש לו שטרות שכתובים על שמו לבד, על האחרים הראיה. ויש חולקים⁴³.

אולם אם נמצאו מטלטלין ברשותו אפילו אינו נושא ונותן, אינן בחזקתו וצריך להביא ראיה, כיון שאין חלוקים בשום דבר⁴⁴ אולם אם יטען שאר האחין נתנו לו במתנה נאמן, במקום בו יש לו מינו דלהד"ם או החזרת⁴⁵. ואם מת והניח מטלטלין⁴⁶ אין טוענים ליתומים ועליהם להביא ראיה⁴⁷.

⁴⁰ ואף על גב דאתקפיה רב פפא ואסיקנא בקושיא [שם ע"ב] הרי כתב ר"ח בשם הגאונים דלא דחינן מימרא בקשיא אלא בתיובתא דקשיא פירושו דקשיא לן דלא ידעי' לתירוצי האי מימרא אבל המימרא מימרא תירוציא היא וכתב הריב"ש בסימן קסט שכ"פ הרשב"א. באר הגולה שם ז

⁴¹ אף על גב דבעלמא לא טענינן ליתמי מאי דאבוהון לא מצי טעין, הכא אם אבוהון קיים אמרינן אם איתא דנפלו לו מבית אמו וכיוצא בו במתנה או במציאה היו לו עדים בדבר, אבל בבניו כיון דאפשר דאילו אבוהון הוה קיים הוה מייית ראיה בעדים אלא דיתמי לא ידעי מאן ידע במלתיה דאבוהון וגם השטר יוצא בשמו, משום הכי אמרינן גבי יתמי על האחין להביא ראיה. לבוש שם

⁴² דהא דבעינן נושא ונותן בתוך הבית, היינו בשטרות שיוצאים על שמו, דאם לא היה גדול האחין, השטרות שלו, דלמה נכתבו דוקא על שמו ולא על שם שאר האחין. ודוחק לומר דהא דנקט אחד מהאחין שנושא ונותן בתוך הבית, לאו דוקא הוא לבדו אלא ה"ה כשאר האחין נושאים ונותנים בתוך הבית, דפשטא דמילתא לא משמע הכי. ש"ך שם יד

⁴³ אורים יד ובנתיה"מ י כתב שכך עיקר.

⁴⁴ ש"ך שם

⁴⁵ ש"ך שם טו

⁴⁶ שדוקא בשטרות נכתבו על שמו, מוכחא מילתא דשלו הן, ובהייו אמרינן דאם איתא דשלו הן היה מברר דבריו, אבל ביורשיו סמכינן אמאי דיוצאים בשמו, כמש"כ התוס' פרק הזקת הבתים דף נ"ב ע"א [ד"ה ומודה] והרא"ש [ס' נ"ח] והמרדכי שם [ס' תקמ"ו] והריב"ש ס' קס"ט. ש"ך יז

⁴⁷ ואין להקשות נטעון להו שאר האחין נתנו לו במתנה, דהא אי הוה אבוהון קיים והוה טעין הכי הוה נאמן. וכן מאי פריך רב פפא בש"ס [ב"ב נ"ב ע"א] מזונא דסרבלא. ונראה דכיון דלא שכיח שהאחין יתנו לו מתנה כל זמן שהם מתפרנסין ביחד ואין חלוקים בשום דבר, לא טענינן להו, וכמ"ש בפוסקים בכמה דוכתי דמילתא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ו. אפיק זוגא דסרבלא וספרא דאגדתא מיתמי בלא ראייה בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר

כבר התבאר במסכת ב"מ דף קטז: שאמרו חז"ל חזקה⁴⁸ כל דבר המטלטל שהוא ביד האדם, בחזקת שהוא שלו, ואפילו אם יבא אחד ויערער ויביא עדים שהוא שלו אלא שהפקידו אצלו או השאילו לו, נאמן המוחזק לומר מכרתו ל⁴⁹ או נתתו לי במתנה, ומ"מ צריך הנתבע לישבע היסת⁵⁰.

והיינו דוקא בדברים שאינם עשויים להשאיל או להשכיר, אבל בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר, אף על פי שאין לו עדים איך בא לידי המחזיק, אבל יש לו עדים שהיה שלו וגם ראו עתה החפץ בידו, והמערער טוען שהשאילו או השכירו לו⁵¹, אינו נאמן לומר לקוח הוא בידי ולא ממושכן הוא בידי⁵², ואפילו מת המחזיק מוציאין מיד היורש⁵³, ונחלקו הפוסקים אם

דלא שכיחא לא טענינן ליתמי. ואפילו להפוסקים סימן ק"ה סעיף ד' [סק"ח] וסימן שס"א [סק"ד] דטענינן ליתמי אף מילתא דלא שכיחא. במילתא כי האי דלא שכיחא כלל כו"ע מודו, כן נ"ל. ש"ך טו
⁴⁸ מבואר בשו"ע סימן קלה סעיף א וכן בסימן עב סעיף כא דבבהמה וחיה לא אמרינן חזקה שהוא שלו, הכיון שהיא מהלכת יש לחוש שמעצמה נכנסה לרשותו של זה ובש"ך סימן עב ס"ק קה משמע שבהמה וחיה דינם בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר, ואם יש לו מינו נאמן בטענת לקוח הוא בידי, ובתומים שם חולק,
⁴⁹ שו"ע ונו"כ קלג א

⁵⁰ והיסת חייב אפילו כשאין לתובע עדים, כדין כל תובע מנה לי בידך.

⁵¹ כתב בשו"ע שם סעיף ו דהא דהמערער נאמן נגד המחזיק דוקא כשטוען השאלתי או השכרתי להם, אבל טוען גנובים הם בידך אינו נאמן יותר מדברים שאינם עשויים להשאיל ולהשכיר, אא"כ יש קול שנגנבו אצלו חפצים, ומשמע שגם ביצא לו שם גניבה יש נ"מ שבדברים העשויים להשאיל ולהשכיר לעולם בחזקת בעליהם, וכן משמע בשו"ע סימן שנו סעיף א, אבל הרמ"א שם כתב בשם יש אומרים שכשטוען גנובים הם אין נ"מ אם עשויים להשאיל ולהשכיר או לא, שהרי הוא טוען גנובים הם, ועי' שו"ע סימן צ סעיף יא,

⁵² שו"ע סימן קלג סעיף ה, וצריך להחזירו, ופירש הסמ"ע דמ"מ צריך המערער לישבע היסת כיון שהמחזיק טוען ברי ובכל טענת ברי צריך לישבע, אלא שבמ"ש הסמ"ע שצריך להחזיר אחר שישבע היסת, כתב הש"ך דלא דק, שלא מצינו היסת ליטול, אלא לאחר שיחזירו יכול המחזיק להשביעו היסת. וכל זה כשראו החפץ בידו, אבל כשלא ראו, אפילו בדברים העשויים להשאיל ולהשכיר נאמן לומר לקוח במינו דהחזרתי, וכ"ש שיכול למעון החזרתי, וכן נאמן במינו דנאנסו, בנחל יצחק סימן עב סעיף יח אות יא הביא בשם התומים שדן בהא דקיי"ל שבדברים העשויים להשאיל ולהשכיר מוציאין מיד המוחזק, אם הוא דוקא כשהחפץ הוא בעין אצל המוחזק, אבל כשאין החפץ בעין, כגון שהזיקו, ואנו דנים על התשלומים של החפץ, אפשר שאין מוציאין מיד מוחזק, ונראה דעת התומים נוטה שאין מוציאין התשלומים מיד מוחזק, ונשאר בצ"ע, והנחל יצחק הביא דברי הנה"מ בסימן עב ס"ק סה שהכריע שאין מוציאין. ודן הנחל יצחק בדבריהם, והאריך בסברא דחזקת מרא קמא וחזקת מוחזק מי עדיף, ומסקנתו דלא כהתומים והנה"מ, אלא אף המעות מוציאין מיד המוחזק.

⁵³ בשו"ע שם כתב המחבר דנוטל בלא שבועה, כיון שאין היורשים יכולים למעון ברי נגד המערער, והרמ"א כתב שצריך לישבע וליטול, והוא מדברי הרמב"ם בשם הגאונים, דטוענים ליורש כל מה שאביו היה יכול

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

צריך המערער לישבע, ואם טוען היורש ברי ואומר שבפניו מכרו או נתנו המערער למורישו, לכו"ע צריך המערער לישבע היסת.

יש אומרים⁵⁴ שלא נחשב כדבר העשוי להשאיל ולהשכיר אלא כלים המיוחדים להשאיל או להשכיר, ויש אומרים שכל הכלים בכלל דברים העשויים להשאיל ולהשכיר חוץ מכלים שמקפידים עליהם שלא להשאיל ולהשכיר מפני חשיבותם, וכן צריך שיהיו רגילים המערער והמשכיר להשאיל או להשכיר.

דף נב:

ז. לא שנו אלא דאין חלוקין בעיסתו אבל חלוקים בעיסתו אימור מעיסתו קימץ ... ראייה בעדים

זה שנתבאר שאחד מהאחים שהיו שטרות עשויים על שמו שעליו להביא ראייה כשהוא חי, זהו דווקא כשכל עסקיהם וכל הוצאות ביתם היה ביחד⁵⁵, אבל כשהיו חלוקין בהוצאתם⁵⁶ או שהיה לו עסק בפני עצמו לבד עסקי השותפות, נאמן לומר ששלו הם אם השטרות כתובים על שמו לבדו.

למען, ונשבע היסת אף במענת שמא, ודלא כדעת הראב"ד שדינו כנשבע ונוטל שנשבע שבועת המשנה בנק"ח, וכתב הסמ"ע שאף הראב"ד לא כתב בן אלא כשהמתזיק חי ולא איורש, והש"ך סק"ט סובר שהראב"ד כתב בן גם איורש, וכן דעת הרמ"א בשיטת הגאונים, ומ"מ סיים הש"ך שלדינא אינו נשבע אלא היסת, והט"ז כתב שהרמ"א בסימן רצו סעיף א פסק שמוציאין מהיורש בלא שבועה.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ עב יט, וסיים הרמ"א שם שהכל תלוי באהבת האיש ושנאתו ולפי מנהג המקום ולפי ראות עיני הדיין בתובע ונתבע כפי מה שהם, ועי' עוד בדברי גאונים כלל לו כמה פרטים בדין דברים העשויים להשאיל ולהשכיר, וכתב שם במ"ש הרמב"ם שהחזק שמשכירו תמיד, דלא מיקרי החזק בפחות מג' פעמים, וכן בלשון רגיל, ועי' מ"ש בספר נתיבות שבת פרק כז, ועי' עוד ד"ג כלל צו סימן ד.

⁵⁵ כתב המחבר לקמן סימן קע"ו סעיף מ"ו, אחד מהאחים השותפים שיש בידו ממון וטוען שהוא של אחרים, עליו להביא ראייה כיון שאינו חלוק בעיסתו, ואם מת, על האחרים להביא ראייה שהם שלהם, עכ"ל. ש"ך שם יט וכתב שגירסא זו עיקר

⁵⁶ ובאורים שם כ כתב שאוכלים כל אחד לבדו על הוצאות שלו, ואינם אוכלים מתפיסת הבית,

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכן המטלטלין שתחת ידו בחזקתו הן דשמא הרויה מעסק שלו או קימוץ מהוצאתו⁵⁷, ולכן אפילו כשאומר שמעניין אחר באו לו כמו שמצא מציאה או נתנו לו מתנה, נאמן במיגו⁵⁸.

ואם האחים טוענים ברי שאינם שלו לבדו ישבע היסת ששלו הם ואם טוענים שמא יש עליו חרם סתם ודווקא בשטרות שעל שמו לבדו ובמטלטלין שתחת ידו אבל שטרות שאינם על שמו לבדו ומטלטלין שאינם תחת ידו אינו נאמן ואפילו יורשיו אין נאמנים ועליהם להביא ראיה בעדים.

ח. וכן האשה שהיא נושאת ונותנת בתוך הבית והיו אונות

ושטרות יוצאין על שמה ואמרה שלי הן שנפלו לי מבית

אבי אבא או מבית אבי אמא עליה להביא ראיה

אשה הנושאת⁵⁹ ונותנת בתוך הבית כלומר שמתעסקת בהוצאות הבית⁶⁰, והיו שטרות מקניות קרקעות ועבדים או שט"ח כתובים על שמה, והיא אומרת שלי הם ולא של בעלי עליה להביא ראיה בעדים⁶¹, שהיה לה ממון מיוחד אחר הנישואין⁶² שלא הכניסה לבעלה בתורת נכסי צאן ברזל.

⁵⁷ וכתב הטור [סעיף ב'] דאפילו אם סך השטרות גדול ואי אפשר לומר שקימוץ כל כך מאכילתו או משאר דברים שנחלקו בו, מ"מ אמרינן שמא עסק בהוא פורתא עד שנעשה ממנו טובא. וכתב הטור [שם] דהיינו דוקא כשזמן הלואה השטר היה אחר שנחלקו בעיסתן או בשאר ענינים, אבל קודם לכן לא. ולא אמרינן שמא אחר הלוח לו שידע שיפרע לו אחר שיחלק עם אחיו. סמ"ע שם י' וש"ך יח

⁵⁸ באורים כ הסתפק בזה אבלבנתיה"מ שם יב ובערוה"ש שם יא כ"כ בפשיטות

⁵⁹ שו"ע ונו"כ שם

⁶⁰ סתם אשה היא נושאת ונותנת דנושאת ונותנת מקרי כל שהבעל מאמינה ומפקיד את אשר יש לו בבית בידה [סמ"ע ו] דלא כיש מי שאומר דבעינן שתהא עוסקת בעסק ולבדה דווקא [נה"מ] וכן כשהיא מנהגת הוצאות הבית נקראת ג"כ נושאת ונותנת [נ"ל] ולפ"ז רוב נשים נקראו נושאת ונותנת. ערוה"ש שם ד

⁶¹ לאפוקי ממ"ד [ב"ב שם] דסני בזה שמתקיים השטר ואז אמרינן דה"ל כנתקרה עדותן בב"ד, קמל"ן דלא. סמ"ע ב

⁶² אבל ראיה שהיה לה ממון הרבה קודם הנישואין לא מהני, דתלינן שהכניסה הכל לבעל בתורת צאן ברזל. ואפילו קרקעות ומטלטלין ידועין מקודם הנישואין הבעל מהימן שהכניסה לו בתורת צאן ברזל, ולא מוקמינן בחזקת מרא קמא. נתיב"מ ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואפילו השטרות תחת ידה⁶³ צריכה להביא ראיה⁶⁴, ואין חילוק בין שהיא תחת בעלה ובין שהיא אלמנה, וטוענת ליורשי בעלה⁶⁵.

ואם אינה מביאה ראיה בעדים שייך הכל לבעלה או ליורשי⁶⁶, אמנם כשמביאה ראיה שהיה לה ממון בפ"ע, אפילו כשאינם יודעים בפרטיות ששטרות אלו הם מאותו ממון, אפילו אינו עולה כשיעור השטרות ההם⁶⁷, נאמנת לומר ששטרות אלו הם מממון שלה.

אפילו הבעל או היורש טוען ברי שזהו מממון שלי נאמנת ואפילו תקפו ממנה השטרות צריכים להחזיר לה וכן אם לוו ממנה מעות צריכים לשלם לה⁶⁸.

מטלטלין שנמצאו אצלה אם הן תחת ידה באופן שיש לה מיגו שלא היו דברים מעולם, או החזרתים נאמנת אף אם לא הביאה ראיה⁶⁹.

אבל אם אין לה מיגו או שאינם תחת ידה צריכה להביא ראיה כנוכר בשטרות, וכן כשטוענת במטלטלין בעלי נתן לי במתנה אינה נאמנת אא"כ יש לה מיגו⁷⁰, ומעות דינם כמטלטלין.

לא היתה נושאת ונותנת בתוך הבית⁷¹ והיו שטרות כתובים על שמה, הם שלה, ואם היו כתובין על שמה ושם בעלה הם של שניהם, ומעות ומטלטלין שנמצאו תחת ידה הם שלה⁷².

⁶³ רמ"א שם

⁶⁴ בשטרות אפילו כשהם תחת ידה לא שייך מיגו דלהד"ם או החזרתים כמו ששייך במטלטלין, דאין גופן ממון וצריכה להראותם לגבות בהם. אורים ב ונתיה"מ א וערוה"ש דלא כש"ך שם א

⁶⁵ ומ"ש ברמ"א אלמנה בלשון "אפילו", משום דבגמרא [ב"ב נ"ב ע"ב] קאמר דהוה אמינא אלמנה אין צריכה ראיה כיון דשבת הוא לה שהאמינוה בב"ד להיות אפוטרופוס על היתומים ודאי לא גנבה משלהם, קמלין דאפ"ה צריכה להביא ראיה סמ"ע שם א

⁶⁶ והטעם דחוקה כל מה שנמצא תחת יד אדם שלו הם רק באשה הנושאת ונותנת אמרינן כיון שאין לה מעות בפ"ע מסתמא המעות של בעלה הם ולכן כיון שנתברר שהיה לה מעות שלה מוקמינן כל הנמצא תחת ידה בחזקתה ורק שבועה יכולים ליתן לה כמבואר באהע"ז סי' צ"ו וצ"ז, וצריכה להחזיר אף גוף השטרות, כ"כ הבעל התרומות שער נ"א ח"ה [ס"ג] בשם ה"ר נתן בן ה"ר מאיר, וכן משמע מדברי כל הפוסקים. ש"ך שם ב

⁶⁷ דמספק תלינן להעמיד הממון בידיה, כדאמרינן לקמן אימור מעיסתו קמין. ש"ך שם ד

⁶⁸ ש"ך שם ג, נתייה"מ ד

⁶⁹ ואף שיש חולקין בזה מ"מ העיקר כמ"ש

⁷⁰ נה"מ ובאורים ג ד דלא כש"ך ה בהבנת דברי המגיד משנה (פכ"ב מאישות ה"א) וכן הבית שמואל (אה"ע סי' פה סקב"ט) שנאמנת.

⁷¹ רמ"א שם

⁷² ועיין ש"ך [סק"ו] דבאשה שאינה נושאת ונותנת ונמצאו מעות או מטלטלין בידיה, להרמב"ם [פכ"ב מאישות ה"ל] כשהיא טוענת שהם נכסי מלוג והבעל טוען ממעשה ידיך הן, שהוא שלי, היא נאמנת. ואם טוענת שניתן לה במתנה על מנת שאין לבעלה רשות בהם בפירות או בירושה, אינה נאמנת אפילו יש לה מיגו, וכן אלמנה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

זה שאמרנו דבנושאת ונותנת צריכה להביא ראיה בשטרות שעל שמה זהו דווקא בשטרות של אחרים אבל שטרות שהבעל עצמו כתב על שמה, הם שלה⁷³. אך אם השטרות ביד הבעל יכול הבעל לומר חפצתי לגלות מעותי שטמנה ממני לכן כתבתי לה השטרות, אבל לא היתה כוונתי להקנות לה אבל כשהשטרות בידה אינו יכול לומר כן דא"כ למה מסר לה השטרות⁷⁴.

בזמנינו אין שום ראיה מה שנכתבו קרקעות על שם האשה, ואפילו נתקיים בערכאות מפני שהרבה עושים כן מפני איזה טעמים שיש להם ואין כוונתם להקנות להן, לכן צריכים הדיינים להיות מתון בזה מאד מאד⁷⁵.

אף על גב דבנושאת⁷⁶ ונותנת צריכה להביא ראיה זהו כשהיא בחיים אבל כשמתה טוענים ב"ד ליורשיה שאולי הם שלה, כשם שהתבאר לעיל באחים, ולכן יורשי הבעל עליהם להביא ראיה שהם של בעלה, ואפילו כשהיורשים טוענים ברי שאינם שלה צריכים להביא ראיה, אבל כשהבעל חי ומתה ממנו הם שלו דהא יורש אותה, ואפילו כשטוענים יורשיה דאולי נתן לה על מנת שלא יירשנה בעלה אין משגיחין בזה אם לא הביאו ראיה דזהו לא שכיח⁷⁷.

ט. חזקה שאין עמה טענה כגון נותן מתנה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הגר דלמקני בעלמא הוא נעל גדר פרץ כל שהוא הרי זו חזקה

כבר התבאר לעיל דף מב: שהנותן מתנה לחבירו⁷⁸ בין קרקע בין מטלטלין אין המקבל זוכה בה אלא באחד מהדרכים שהלוקח זוכה בהם, וכיון שקנה

שטוענת כן אינה נאמנת אפילו יש לה מינו, דהכל בחזקת בעל לפירות ולא אמרינן מינו במקום חזקה. ואם אמרה בעלי נתן לי במתנה נאמנת במינו. ולהתוס' [ב"ב נ"א ע"ב ד"ה קיבל] אפילו כשאומרת שניתן לה במתנה על מנת שאין לבעלה רשות בהן, נאמנת כשאינה נושאת ונותנת אפילו אין לה מינו. ואם אמרה של אחרים הוא, נאמנת לכו"ע אם היתה יכולה ליתן להם. ואם היו מטלטלין אלו ידועין לבעל, אינה נאמנת לומר של אחרים הוא או אחרים נתנו לה במתנה. ולדעת הבית שמואל בסימן פ"ה [סק"ל] אפילו להרמב"ם נאמנת לומר שניתן לה במתנה על מנת שאין לבעלה רשות בהן כשיש לה מינו, ולא פליגי התוס' ורמב"ם רק כשאין לה מינו כמבואר באה"ע סימן פ"ה [סעיף י"ב], וכשאמרה בעלי נתן לי במתנה, אפילו כשאין לה מינו נאמנת, וכן עיקר. נתייה"מ ה

⁷³ סמ"ע שם ה והש"ך ז חולק מטעם דיכול לומר לגלויי זוזי הוא דבעי.

⁷⁴ נתייה"מ ו ערוה"ש ה

⁷⁵ ערוה"ש שם ו

⁷⁶ י"א ברמ"א

⁷⁷ ואם טוענים ברי צריך הבעל ליטבע ועי' באהע"ז סי' פ"ו. ש"ך

⁷⁸ שו"ע ונו"כ שם רמ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

באחד מן הדרכים ההם אפילו שלא בפני עדים⁷⁹, אם שניהם מודים קנה, אבל בדברים בעלמא לא זכה המקבל אלא הנותן יכול לחזור בו.

וכן חלוקת שותפים צריכה קניין⁸⁰, ואין החלקים נקנים לשותפים בחלוקתם כי אם בדרכי הקנינים, אבל אין קניין מועיל להתחייב לחלוק⁸¹, במקום שאין האחד יכול לכופף חבירו לחלוק אלא שהסכימו מרצונם, אף על פי שקנו מידם על כך יכולים לחזור, שאינו אלא קניין דברים, אלא אם כן ביררו החלקים וקנו מידם על כך.

ביררו החלקים⁸² והלך כל אחד ועשה קניין או החזיק בחלקו⁸³, אף על פי שלא קנו מידם אינם יכולים לחזור, ויש אומרים⁸⁴ שאפילו לא החזיק רק אחד מהם זכה גם השני בחלקו⁸⁵, ואפילו החזיק שלא בפני חבירו ולא אמר לו לך חזק וקני.

יש אומרים⁸⁶ שחלוקה בגורל הוא קניין בחלוקת שותפין.

⁷⁹ לשון גמרא [קדושין ס"ה ע"ב] דלא איברו סהדי אלא לשקרא [וכ"כ הטור בסימן קפ"ט [סעיף ב']], פירוש, מחששא שמא לא יודו זה לזה

⁸⁰ (כ"כ בנה"מ (סימן קעו סק"מ) עפ"י דברי הרמ"א (סימן קעג סעיף ב), ואף על פי שמדבריו נראה דרק הרמ"א סובר כן, נראה שגם המחבר סובר שצריך קניין, אלא שסובר שחידוש הוא בחלוקת שותפים שהגורל עושה קניין.

⁸¹ שו"ע ונו"כ קנז ב

⁸² שו"ע ונו"כ שם

⁸³ כתב הש"ך (סק"ד) בשם הגהמ"י דבהילוך סגי, ובב"י משמע דהיינו כששניהם הלכו, ולא נחלקו להלן אלא בחזקה גמורה שיש אומרים דסגי בחזקה דאחד מהם, ועי' חו"א (ב"ב סימן א סק"ד).

⁸⁴ שו"ע שם, ורמ"א סימן קעג סעיף יב, ובמ"מ הביא יש מפרשים שגם הרמב"ם סובר כן

⁸⁵ ומשמע בגמרא המעט משום דבההיא הנאה דצייתי אהרדי גמרי ומקני, והרא"ש כתב דהוי כעין קניין חליפין, ובשו"ת הרשב"א (ח"א סימן אלף רכו) כתב שאין זה בחליפין ממש, אלא כעין קניין כסף, שקנה זה שדה זו והוי כדמים לשדה האחרת, וקרקע נקנה בכסף (עי' שו"ע סימן רג סעיף ו ובקצה"ח שם סק"ו), ועי' ערך ש"י (סימן יב סעיף יב), אבל בריטב"א בקידושין משמע שהוא בחליפין, ודעת הרמב"ן שצריך ששניהם יעשו קניין משום שסובר שקרקע אינו נקנה בחליפין,

⁸⁶ שו"ע סימן קעג סעיף ב והרמ"א כתב בשם שו"ת הרא"ש שהגורל אינו קונה רק מברר החלקים, ולאחר שעלה הגורל לאחד מהם והוברר חלקו והחזיק, זכה גם חבירו, כמ"ש לעיל, ומדברי הרא"ש בתשובה נראה שהגורל אינו קונה אפילו עלה הגורל לכולם, וכל זמן שלא החזיק אחד מהם יכולים לבטל עצם החלוקה וממילא גם בירור החלקים, ועי' חידושי הגר"ח (פ"ב מה' שכנים), ועי' מנחת פתים (סימן קעג). ועיין פתחי חושן חלק ז פרק ג הערה עב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכן בגר שמת ולא⁸⁷ הניח בן או בת שהורתם ולידתם בקדושה⁸⁸, כל נכסיו הפקר וכל הקודם בהם זכה, ואין הזוכים בנכסיו חייבים בהוצאות קבורתו יותר משאר ישראל⁸⁹.

אין הזוכה⁹⁰ בהפקר ולא בנכסיו הגר זוכה בקרקע אלא באחד מדרכי קנין חזקה, ובמטלטלים קונה גם בהגבהה או במשיכה⁹¹, אבל הבטח בהפקר אינו קונה, ואפילו ישב אצלו לשמרו.

וכבר התבאר במסכת גיטין דף עז: הקונה קרקע מחבירו חזקה קונה בקרקע⁹² מנלן, שכן אמר להם גדליה בן אחיקם (ירמיהו מ פסוק י) ושבנו בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּפְשָׁתֶם במה תפשתם בישיבה, כלומר שתפשתם מתייחס על מה שאמר ושבנו, וכן נלמד מהאי קרא שהוא כתיב בתורה (דברים יא פסוק לא) וִירְשָׁתֶם אֹתָהּ וִישְׁבֹתֶם בָּהּ, במה ירשתם, בישיבה דהיינו חזקה שיחזיקו בה.

⁸⁷ שו"ע ונו"כ ערה א וכן הדין בעבד כנעני שנשתחרר, שגם הוא אין לו יחס שיתייחסו בניו אחריו, וממילא אין לו יורשים, ו

⁸⁸ וכתב בכנה"ג דה"ה אם היו לגר בנים בקדושה ומתו בלא בנים, אין האם או יורשיה זוכים בנכסים, אלא נעשים הפקר כנכסיו גר שמת.

⁸⁹ שו"ע ונו"כ שם ב וכתב הטור בשם הרא"ש דמיד כשמת הגר הופקרו נכסיו, ולא מצינו שעבוד הקבורה על נכסיו, שמחיים לא חל שעבוד זה, וגם בע"ה הגובה חובו מנכסיו המת אינו חייב בהוצאות קבורה (כמ"ש הרמ"א סימן קז סוף סעיף ב),

⁹⁰ שו"ע ונו"כ שם יב

⁹¹ שו"ע ונו"כ רעג יא, והיינו כל דבר לפי קנינו, כפי שנתבאר בסימן קצח, ו

⁹² שו"ע ונו"כ חו"מ קצב א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כיצד, מכר או נתן לו בית או שדה, כיון שנעל או גדר או פריץ⁹³ כל שהוא, והועיל במעשיו⁹⁴ הרי זה קנה.

קרקע⁹⁵ נקנה בחזקה⁹⁶, ואפילו לא נתן דמים, ואפילו במקום שכותבין שטר⁹⁷.

י. נעל גדר פריץ כל שהוא ... בפניו לא צריך למימר ליה לך

חזק וקני

עוד התבאר שם שהמחזיק⁹⁸ שלא בפני המקנה, בין במכר ובין במתנה, אינו קונה אלא א"כ אמר לו המקנה לך חזק וקנה⁹⁹, אבל כשמחזיק בפניו ולא

⁹³ עיין בתשובת מהרשד"ם חלק חו"מ סי' שע"ו שכתב אי מיקרי חזקה מה שפרע הקונה לחופרים, גם זה פשיטא לי דהוי חזקה גמורה, כי מה לי חפר הוא ומה לי חפרו הם בשבילו, ואפילו שהגוי לאו בר שליחות כלל, לא מתורת שליחות אני אומר כו', ע"ש. ועיין במחנה אפרים הלכות מכירה [סוף קנין מעות] סי' ט"ז שנסתפק בזה גבי קנין הגבהה, במי שלקה מקח חבירו והגביה אותם הלוקח ע"י פועלים גוים כו'. ואפילו בפועלים ישראלים איכא לספוקי כיון דאין הפועלים מכונים לזכות ללוקח, והוי כאותה שכתב הטור סימן ער"ה [סעיף י"א] [ובשו"ע שם סעיף כ"א בהג"ה, עיין סמ"ע שם ס"ק כ"ו] דאם היה בונה ע"י פועלים הרי זה לא קנה דאין הפועלים מכונים לזכות לבעה"ב כו', ומצדד שם לכאן ולכאן ודעתו נוטה דלא קנה, דאף דיד פועלים כיד בעה"ב מ"מ הוי כחצר המהלכת כו', ע"ש היטב. ועיין בנתיבות המשפט [משה"א] לעיל ריש סימן קפ"ח שחקר ג"כ בזה, ומסיק שם לדינא דקנין הגבהה או משיכה או חזקה ושאר קנינים שנעשו ע"י פועלים גוים מהני כמו שעשה בעצמו, אבל ע"י שלוחים גוים לא מהני. וע"י פועלים מהני אם נתכוין בעצמו לקנות ע"י הקנין שעושים הפועלים אף שלא נתכונו הפועלים וכתב שם דהא דסימן ער"ה סעיף כ"א, שם מיירי דגם הוא לא נתכוין לזכות בעצם ע"י הגבהת הפועלים רק שאמר להם סתם לבנות כו'. אמנם כשהפועל קונה מטעם יד [כגון שלא הגביה הפועל כלל את החפץ רק שנמלו בידו והחזיקו סמוך לארץ] לא קנה הבעה"ב כיון דיד פועל הוי חצר המהלכת. ומשיכת פועלים לא מהני רק כשמושכין לרשות בעה"ב, אבל כשמושך לרשות עצמו או לסימטא לא מהני אם אינו בר שליחות, ואם הוא בר שליחות זכה כו'. פ"ת שם ב.

⁹⁴ ועי"ש בשו"ע ד - ו בהגדרת הועיל במעשיו ועיין פתחי תשובה שם א מספר מחנה אפרים הלכות שכירות סי' י"ג שהביא בשם הרדב"ז ח"ד סי' קכ"ב במי שמכר ביתו לשוכר שהיה דר בה, וכתב, שאפילו א"ל לך חזק וקני, כל שלא עשה השוכר בה דבר חדש שלא היה עושה בה תחילה, אפילו אם נועל ופותח אין זו חזקה, שכך היה עושה בה מתחילה. והוא ז"ל כתב עליו, ולענ"ד אין נראה כן כו',

⁹⁵ שו"ע ונו"כ קצ א

⁹⁶ במשפט שלום סימן קצב הביא מדברי המשל"מ בשם הרמב"ן שאם שנים נעלו או גדרו אינה חזקה

⁹⁷ שו"ע ונו"כ קצב טז וברמ"א שם

⁹⁸ שו"ע ונו"כ קצב ב

⁹⁹ כתב בכסף הקדשים שצריך דוקא שיאמר לו וקנה (ור"ל שאם אמר לו לך חזק לא סגי), ומצדד לומר שאפילו לא אמר לו לשון חזק, אלא שאמר לו לעשות פעולה מסוימת שיש בה דין חזקה, חשיב כאילו אמר לו לך חזק. ועוד כתב שכשהשוכר חוזר ומקנה למשכיר, והמשכיר עושה פעולת תיקון בגוף הבית, אפשר שאפילו בפניו לא חשיב חזקה עד שיאמר לו, שאינו ניכר שעושה לשם חזקה אלא כדבר המוטל עליו בלא"ה לעשותו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מיחה אמרינן ודאי ניהא ליה דיקנה בזה¹⁰⁰. ואם מסר לו מפתח של בית ה"ז כאומר לו לך חזק וקני¹⁰¹, ובן המוכר בור ומסר לו דליו¹⁰².

כלל קנין¹⁰³ חזקה הוא שיעשה מעשה בגוף הקרקע, והוא דבר המועיל, ואינו להציל מהפסד.

---

¹⁰⁰ וכתב במשפ"ש שאם הוא בידעתו ה"ז כבפניו. ובפרישה וב"ח (בפירושים לדברי רב האי בטור סוף סעיף ט, גבי תיקון שאינו ניכר אם עושה לתיקון או לא), כתבו שאפילו בפניו אם אינם עסוקים באותו ענין לא מהני אם לא אמר לו לך חזק וקני.

¹⁰¹ והיינו שמועיל אח"כ חזקה שלא בפניו, אבל אין מסירת המפתח קונה כחזקה, ודלא כרשב"ם שסובר שקונה בעצם מסירת המפתח.

¹⁰² דחשיב בזה כמסירת מפתח, ובבאה"ג הביא פירש"י דדליו היינו כסוי הבור, והמ"מ פירש הדלי שדולין בו.

¹⁰³ שו"ע ונו"כ שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

